

Avrupa Komisyonu ile Ormansızlaşmanın Önlenmesi Tüzüğü Toplantı Notu

Ormansızlaşmaya ve orman bozulumundan en çok sorumlu olan sektörlerde AB pazarına giriş koşullarını belirleyen 2023/1115 Sayılı **Ormansızlaşmanın Önlenmesi Tüzüğü (EUDR)** 9 Haziran 2023 tarihli AB Resmi Gazetesinde yayımlanarak 29 Haziran 2023 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Tüzük ile 30 Aralık 2024 tarihi itibarıyla, büyük oranda ormansızlaşmaya sebep olan soya, sığır eti, palm yağı, ahşap/ağaç ürünleri, kakao, kauçuk, kahve ve bunlardan elde edilen belirli ürünleri üretimde girdi olarak kullanan çikolata, mobilya, lastik, deri gibi ürünlerin AB pazarına girişinde ormansızlaşmaya/orman bozulumuna yol açmadığı ve insan ve işçi haklarına uygun üretildiğine yönelik özen yükümlülüğü beyanı zorunlu hale getirilmiştir. Bu kapsamda, söz konusu Tüzüğe ilişkin **25 Haziran 2024** tarihinde Avrupa Komisyonu ile kamu kurumları ve özel sektörün katılımıyla çevrimiçi bir webinar gerçekleştirilmiştir.

Avrupa Komisyonu tarafından Tüzüğe ilişkin bir sunum gerçekleştirilmiş olup, bir örneği ekli sunumda özetle Tüzüğün kapsamı, özen yükümlülüğü beyanı, uygulama tarihleri gibi konularda bilgi verilmiştir. [Sıkça Sorulan Sorular](#) dokümanının güncellenerek ek açıklamaları içereceği bu dokümanın ise yakın zamanda yayımlanacağı ifade edilmiştir. Diğer taraftan, düzenlemenin uygulanmasına ilişkin, tarımsal kullanımın tanımı, yasallık, mobilya gibi kompozit ürünlerin nasıl ele alınacağı, sertifikasyonların rolü ve özen yükümlülüğünün nasıl yapılacağı gibi konuları içerecek bir rehber doküman üzerinde çalışıldığı ve bu dokümanın en kısa sürede yayımlanmasının hedeflendiği belirtilmiştir. Ayrıca, Tüzüğün Ek-1’inde yer alan mevzuat kapsamı ürünleri piyasaya arz eden AB operatörleri/KOBİ olmayan tacirlerin özen yükümlülüğü beyanına ilişkin bilgileri Bilgi Sistemi (*Information System*) aracılığıyla girerek beyan için referans numarası oluşturulabileceği belirtilmiştir.

Webinarın soru-cevap bölümüne ilişkin öne çıkan hususlar aşağıda özetlenmektedir:

Tarafımızca, özen yükümlülüğü beyanlarının doğrulanmasına ilişkin olarak, Türkiye’de halihazırda FSC gibi sertifikasyonlar üzerinde çalışıldığı, bu bağlamda çifte sertifikasyona yol açılmaması ve ticari ilişkilerde maliyetlerin artmasının önlenmesi için mevcut sertifikasyon programlarının dikkate alınmasının önemli olacağı belirtilmiş olup, özen yükümlülüğü beyanlarına temel oluşturacak bilgilerin doğrulanmasına yönelik olarak mevcut sertifikasyon planları ile bir bağlantı olup olmayacağı sorulmuştur.

Komisyon tarafından cevaben, partner ülkelerde emtia üretiminin izlenebilirliğini ve sürdürülebilirliğini güçlendirmeye yönelik tüm çabaların memnuniyetle karşılandığı; kamu ve özel sertifikasyon sistemlerinin, Ormansızlaşma Tüzüğü’nün gerektirdiği bilgileri, özellikle coğrafi konuma göre izlenebilirliği sağlayabilmesi koşuluyla, bir **risk azaltma aracı olarak kullanılabilirliği ancak sertifikasyon ve üçüncü taraf doğrulama sistemi kullanma zorunluluğunun bulunmadığı**, bunun **gönüllük esasına bağlı olacağı** belirtilmiştir. Komisyon tarafından yayımlanacak olan kılavuz belgede sertifikasyonların Tüzüğün yükümlülüklerine uyum açısından taşınması gereken özellikleri içereceği, operatörlerin bu tür sistemleri kullandığında neleri dikkate alması gerektiğini detaylandıracağı ve iyi uygulama örneklerini içereceği belirtilmiştir. Bu tür sertifikasyonların risk değerlendirme prosedüründe

kullanılabileceği, ancak bunun herhangi bir ihlal durumunda operatörlerin üzerindeki sorumluluğu kaldırmayacağı ifade edilmiştir.

Öte yandan, mevzuat hükümlerini karşıladığı sürece üçüncü taraf sertifikasyonları veya ulusal sertifikasyon sistemlerinin de kullanılmasının mümkün olduğu, öte yandan Komisyon tarafından geliştirilen [Capacity4dev](#) internet sitesinde ülkeler tarafından iyi uygulama örneklerinin paylaşılmasının mümkün olduğu, ülkemizce de mevcut uygulamalara ilişkin bilgilerin burada paylaşılabilmesi, bu uygulamanın operatörlerin ilgili ülkelerdeki uygulamalardan haberdar olmaları açısından da önemli olduğu ifade edilmiştir.

Tarafımızca Avrupa Komisyonu tarafından geliştirilen bilgi sistemine ilişkin olarak, bu sistemin halka açık bir arayüzü olup olmayacağı, ülkemizde de yarı mamul ve mamul ihracatçısı olarak bu hammaddelerin kullanıldığı bu sebeple de bu tür bilgilere erişimin mümkün olup olmadığı sorulmuştur. Komisyon tarafından sistemin, ilgili ürünleri piyasaya arz eden operatör ve KOBİ olmayan tacirler, yani ürünü serbest dolaşıma sokmak için gümrük beyannamesi veren ürünlerin ithalatçıları, Üye Devletlerin yetkili makamları ve Üye devletlerin gümrük idareleri tarafından kullanılacağı; sistem ile operatörlerin ve Üye devletlerin yetkili makamların bilgi alışverişinde ve Avrupa pazarına arz edilen ilgili ürünler üzerinde kontrollerin kolaylaştırılması amaçlandığından dolayı üçüncü ülkelere erişim sağlanmasının öngörülmediği belirtilmiştir. Öte yandan, operatörlerin üçüncü ülkede yerleşik olabileceği, ancak özen yükümlülüğü beyanı verebilmek için her ithalatçı için gerekli olan EORI numarasına sahip olması gerektiği belirtilmiştir.

Diğer taraftan, geçiş dönemi uygulamasına ilişkin aşağıdaki hususlar netleştirilmiştir:

-Kereste Tüzüğüne tabi olan ahşap ürünler¹ için mevzuatın yürürlük tarihi olan **29 Haziran 2023 tarihinden önce üretilen** ve 30 Aralık 2024 tarihinden sonra AB pazarına arz edilen ürünler için Kereste Tüzüğü **31 Aralık 2027 tarihine kadar** geçerli olmaya devam edecektir.

-29 Haziran 2023 tarihinden sonra üretilen ürünler için EUDR geçerlilik tarihi 30 Aralık 2024 olurken, 29 Haziran 2023 tarihinden önce üretilen ürünler için geçiş süreci 31 Aralık 2027 tarihinde sona erecek, söz konusu tarihten sonra AB pazarına arz edilen ahşap ürünleri için Ormansızlaşma Tüzüğü hükümleri geçerli olacaktır.

Madde 37- Ahşap Ürünleri Uygulama Takvimi

Üretim tarihi	AB Pazarına Arz Tarihi	Yükümlülük
29 Haziran 2023 öncesi	30 Aralık 2024-31 Aralık 2027	995/2010 Kereste Tüzüğü
29 Haziran 2023 öncesi	31 Aralık 2027 sonrası	2023/1115 EUDR
29 Haziran 2023 sonrası	30 Aralık 2024 sonrası	2023/1115 EUDR

- Geçiş döneminde piyasaya arz edilen ürünlerden elde edilen ve uygulamaya girişten sonra piyasaya arz edilen **türev ürünler** için Tüzüğün geçerli olmadığı, bir diğer deyişle ahşap ürünleri haricinde kalan ürünler için 30 Aralık 2024 tarihine kadar sürecek olan geçiş döneminde AB pazarına arz edilen (4001-kauçuk) girdiden üretilen nihai ürünlerin (4011-lastik) 30 Aralık 2024 tarihinden sonra AB pazarına arz edilmesi halinde, özen yükümlülüğü beyanında söz konusu girdilerin geçiş döneminde AB pazarına arz edildiğine ilişkin

¹ 4401,4403,4406,4407,4408,4409,4410,4411,4412,4413 00 00, 4414 00, 4415, 4416 00 00, 4418, 47,48, 9403 30, 9403 40, 9403 50 00, 9403 60, 9403 90 30, 9406 00 20

doğrulanabilir belgelerin sunulması gerekecektir. Bu çerçevede, lastik üretiminde kullanılan kauçuk için özen yükümlülüğü beyanında coğrafi konum, üretim yeri gibi bilgiler aranmayacak, lastiğin üretim tarihi değil kauçuğun temin tarihi esas alınarak özen yükümlülüğünün kapsamı belirlenecektir.

Ahşap Harici Ürünler Takvim/Uygulama

Girdinin temin tarihi	AB Pazarına Arz Tarihi	Yükümlülük
30 Aralık 2024 öncesi	30 Aralık 2024 öncesi	EUDR yükümlülüğü yok
30 Aralık 2024 öncesi	30 Aralık 2024 sonrası	Ürünlerin girdilerinin geçiş döneminde temin edildiğinin beyan edilmesi gerekiyor
30 Aralık 2024 sonrası	30 Aralık 2024 sonrası	EUDR yükümlülüğü- ürün lokasyon ve üretim yeri bilgileri vs

Öte yandan, palm yağının türevi olan steraik asitin lastik üretimin de girdi olarak kullanıldığı, bu itibarla, lastik için verilecek özen yükümlülüğü beyanında kauçuğun yanında steraik asit girdisine ilişkin coğrafi konum, üretici vs gibi bilgilerin verilip verilmeyeceği sorumuza cevaben Komisyon tarafından türev ürünlerde sadece ilgili ürün grubuna ilişkin girdiler için beyanda bulunulması gerekeceği, bu çerçevede lastik için yapılacak beyanda steraik asit bilgilerinin girilmesine ilişkin bir yükümlülük bulunmadığı ifade edilmiştir.

Komisyon tarafından ayrıca, sadece mevzuatın EK I'inde yer verilen tarife kodları itibariyle özen yükümlülüğü beyanı bulunduğu, bu çerçevede lastik mevzuat kapsamında yer almasına rağmen, motorlu taşıtların kapsam dahilinde olmaması nedeniyle AB pazarına arz edilen otomotivde bulunan lastik için özen yükümlülüğü beyanı aranmayacağı, bunun mevzuata tabi girdi ile üretilen ancak mevzuat kapsamında olmayan diğer tüm ürünler için de geçerli olduğu ifade edilmiştir.

Mevzuatın diğer ürün gruplarını da kapsayacak şekilde genişletilmesine ilişkin sorumuza cevaben, Komisyonun Tüzüğü yürürlüğe girmesinden bir yıl sonra diğer ağaçlık alanlara genişletilmesi, iki yıl sonra ise diğer ekosistemlere genişletilmesini değerlendireceği, ürün kapsamının genişletilmesine ilişkin olarak şimdilik mısırın önceliklendirildiği, ancak buna ilişkin etki değerlendirmesinin devam ettiği ifade edilmiştir.

Öte yandan, özen yükümlülüğü beyanı sorumluluğuna sahip olan operatörün AB pazarına arz edilecek ürünlere ilişkin coğrafi koordinat gibi izlenebilirlik verilerini temin etme yükümlülüğü bulunduğu, bu çerçevede bu bilgilerin üçüncü ülke tedarikçilerinden temin edilmesi gerekeceği, yetersiz veya doğrulanamayan bilgi iletilmesi halinde EUDR mevzuatı gerekliliklerini karşılayamayan operatörün ürünü AB pazarına arz edemeyeceği ifade edilmiştir.

Mevzuat ile üçüncü ülkelere ve AB ülkelerine ormansızlaşma ve orman tahribatı ile alakalı bir risk düzeyi (düşük, standart veya yüksek) tanımlayan bir karşılaştırma sistemi (*benchmarking system*) oluşturulmakta olup, tarafımızca karşılaştırma sistemine ilişkin olarak, üçüncü ülkeler için risk kategorilerini belirlemeye yönelik çalışmaların ne zaman tamamlanacağı ve nasıl yürütüleceği sorulmuştur. Komisyon tarafından, karşılaştırma sistemine ilişkin çalışmaların sürdürüldüğü, tamamlandığında uygulama mevzuatı (*implementing act*) olarak yayımlanacağı ve düzenli olarak gözden geçirileceği, Komisyon'un potansiyel olarak yüksek riskli ülkelerle

bir diyalog başlatacağı, ön sonuçların elde edilmesinden sonra kamuoyuyla da şeffaf bir şekilde paylaşılacağı belirtilmiştir.

Mevzuat kapsamındaki ürünlerin AB pazarına sunulması için yasal olarak üretilmesi zorunluluğu bulunmakta olup, Komisyon tarafından yasallığın açıklanması talep edilmiştir. Bu kapsamda, ürünlerin üretildiği ülkede geçerli mevzuata uygun olması gerektiği, bu bağlamda üçüncü taraf sertifikalarının zorunlu olmadığı, ancak böyle bir sertifikasyonun, operatöre yardımcı olabileceği belirtilmiştir. Devamla, önümüzdeki dönemde yayımlanacak olan rehber dökümanda yasallığın doğrulanması ve risk analizi süreçlerine esas teşkil etmesi için saha denetimlerinin kullanılıp kullanılmayacağına değerlendirileceği ifade edilmiştir.

Öte yandan, Ormansızlaşma Tüzüğü ile öngörülen bilgi sistemi ile Sürdürülebilir Ürünler İçin Eko Tasarım Tüzüğü kapsamında düzenlenecek olan Dijital Ürün Pasaportu arasında bir bağlantı olup olmayacağı sorulmuş olup, Komisyon tarafından dijital ürün pasaportunun bir izleme aracı olmadığı ve sınırlı izlenebilirliğe izin verdiği belirtilmiştir. Diğer taraftan, dijital ürün pasaportu uygulaması başladığında AB operatörlerine tamamlayıcı bilgi sağlayabileceği için Ormansızlaşma Tüzüğü'ne uyum sağlanmasına da yardımcı olabileceği ifade edilmiştir.

Toplantının sonunda, Komisyon tarafından kılavuzun yayınlanmasının ardından bir bilgilendirme toplantısı daha gerçekleştirilmesi ve Avrupa Komisyonu ile iş birliği ve diyalogun sürdürülmesi konusunda mutabık kalınmıştır.